

فنون و فرایند ایجاد سیستمهای اطلاعاتی

بازده کار در اختیار سازمان قرار داده است. استفاده از روشهای کاملاً پیشرفته کامپیوتری اکنون تحولاتی را در مفاهیم مربوط به فرایند اطلاعات فراهم آورده و دورنمای ادارات بدون کاغذ را پیش روی قرار داده است. خود کارسازی موجب می شود که کارهای حجیم، کمیته و تکراری با سهولت، دقت و سرعت بسیار زیاد به انجام رسد و فرصت مغتنمی برای پرداختن به کارهای پیچیده، کیفیتی و بدیع پدید آید.

طبقه بندی: سیستمهای پیشرفته اطلاعات مدیریت که از رایانه ها و تکنولوژی ارتباطات استفاده می کنند هنگامی می توانند پاسخگوی نیازهای مدیریت باشند که استراتژی عملی و صحیحی را برای طبقه بندی داده ها به کار بسته باشند. مرور و بررسی طبقه بندی داده ها اقدامی مهم و اساسی است چرا که داده ها بستر تصمیمات را تشکیل می دهند و می توانند بر نتایج حاصل از تصمیمات موثر باشند. به همین دلیل این گونه بررسیها باید به طور منظم و در اولویت کامل به وسیله مدیریت سطوح بالا صورت گیرد. حضور طراحان سیستم در این بررسیها البته مفید است. آنها می توانند با پیشنهادها و راهنماییهای خود امکانات کامپیوتری را با خواسته های استفاده کننده هر چه بیشتر منطبق نمایند.

ساده ترین روش انجام هر فعالیت را معین کرد و بدین ترتیب احتمال انجام کارهای غیر ضروری، تکراری و زائد را از میان برداشت. به کار بستن فن ساده سازی نه تنها باعث بهبود روشهای کار، افزایش کارایی و کاهش بیظمی می شود بلکه زمینه را برای ابداع روشها و تکنیکهای عام و فراگیر نیز فراهم می آورد. پیدایش شیوه حسابداری دوطرفه، خط زنجیر تولید و انبارداری در جوامع غربی از نمونه های چشمگیر کاربرد این فن است.

معیار سازی عبارت است از تعیین بهترین مشخصات برای نحوه انجام کار و یا محصول کار به گونه ای که منضم صرفه جویی کامل بوده و از سایر مشخصات متداول مطلوبتر باشد. معیار سازی تفرق و ناهماهنگی را کاهش می دهد و زمینه را برای انجام کارهای گروهی بر مبنای معیارها و هنجارها فراهم می سازد. بعلاوه، معیار خود می تواند به عنوان مبنای سنجش کار انجام شده یا محصول تولید شده به کار رود و در حقیقت مقیاس مهمی است برای سنجش کارایی و کیفیت.

خود کار سازی:

از ابزار ساده گرفته تا دستگاههای پیچیده الکترونیکی، امکانات شگرفی را برای افزایش

فنون ایجاد سیستم های اطلاعاتی

سیستم اطلاعاتی عبارت است از مجموعه ای از روشها، برنامه ها، قواعد، نیروی انسانی سخت افزار و الگوهای سازمانی که عمل هماهنگ آنها موجب گردآوری، تمرکز و سازماندهی اطلاعات و انتقال آن از تولید کننده به استفاده کننده بالقوه می شود.

ایجاد سیستمهای اطلاعاتی مناسب و کارآدر سازمانها در صورتی امکانپذیر است که تشکیلات، سازماندهی، تقسیم وظایف و گردش کار در آنها بر روالهای منطقی و علمی استوار باشد. به علاوه ایجاد سیستمهای یاد شده مستلزم به کار گرفتن فنون برشمرده در زیر است:

- ساده سازی
- معیار سازی
- خود کار سازی
- طبقه بندی

ساده سازی با بررسی و تحلیل علمی می توان

فرایند دگرگونی سیستم اطلاعاتی

در یک سازمان، مدیریت در صورت رویارویی با پدیده‌های زیر درمی‌یابد که سیستم اطلاعاتی نیاز به دگرگونی دارد:

۱- گزارشهای مورد نیاز مراجع بیرونی از سازمان مانند حسابرسان، وزارت دارایی، بانکها و... با تأخیر (و یا با تأخیر بیشتری نسبت به قبل) تهیه می‌شود.

۲- مراجع بیرون از سازمان نسبت به اطلاعات دریافتی نظر نامساعد ابراز می‌کنند و در مورد کفایت اطلاعات دچار شک و تردید می‌شوند.

۳- مدیران بدون اتکا بر اطلاعات تصمیمگیری می‌کنند و تمایل چندانی به دریافت یا ارائه اطلاعات از خود نشان نمی‌دهند.

۴- گزارشهای عملکرد و نتایج عملیات از حوزه‌های مختلف سازمان به دست مدیریت نمی‌رسد و مبنایی برای سنجش کارها و مقایسه آنها با انتظارات وجود ندارد.

۵- گزارشهایی که توسط حوزه‌های مختلف سازمان تهیه و به مدیریت ارائه می‌شود نسبت به هم دارای تناقض است.

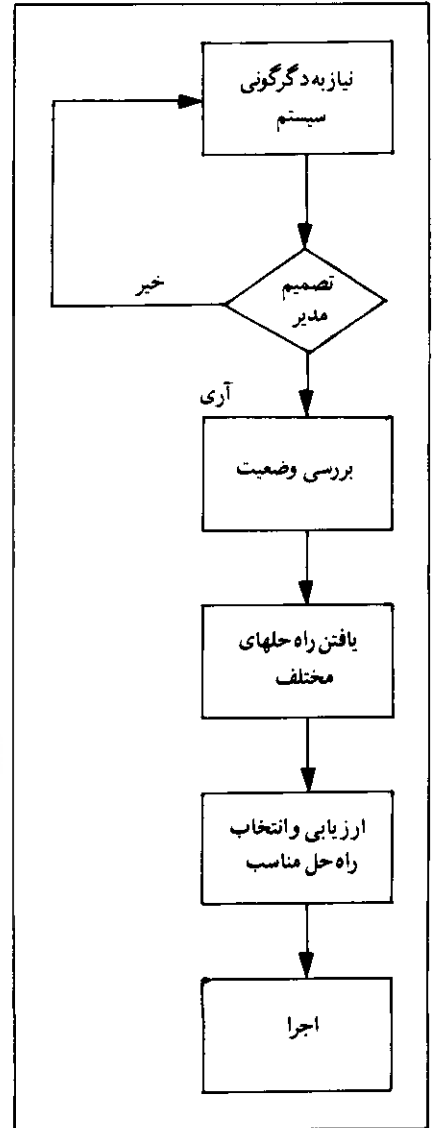
۶- بازخورد منفی، یعنی استفاده از اطلاعات برای اصلاح مسیر، در عملیات و فعالیتهای سازمانی به کار گرفته نمی‌شود. فرض بر این است که همه کارهای خود را درست انجام می‌دهند.

۷- تأسیسات و تجهیزات کامپیوتری سازمان بلااستفاده مانده است.

۸- مدیران براساس دوراندیشی، خود نیاز به دگرگونی سیستم موجود را حس می‌کنند.

پس از اینکه مدیر دریافت که سیستم موجود نیاز به دگرگونی داد برای وی این سؤال مطرح می‌شود که اهمیت این امر تا چه اندازه است. شرایط و موقعیت سازمان و همچنین حساسیتهای خاص مدیر از عوامل مهمی است که در دادن پاسخ مثبت به سؤال فوق دخالت دارند. چنانکه مدیر به این نتیجه رسید که سیستم اطلاعات مدیریت نیاز به دگرگونی دارد و می‌باید در مورد آن اقدام موثری صورت گیرد، آنگاه وی در مقابل مسئله‌ای قرار می‌گیرد که باید آن را حل کند. و بدین منظور باید از یک یا گروهی ورق بزند

کارشناس طراحی سیستمهای اطلاعات مدیریت دعوت به عمل آورد. کارشناسان فرایند حل منطقی مسئله را که شامل مراحل زیر است طی می کنند:

در مرحله اول یک بررسی همه جانبه و تحلیلی لازم است تا مشخص شود که سازمان چگونه به وجود آمده، چه مسیری را پیموده و چه تجاربی را پشت سر گذاشته است. در این بررسی اهداف سازمان براساس اساننامه و مصوبات مجامع عمومی مطالعه می شود و وظایف آن در ارتباط با آن اهداف و

همچنین ساختار سازمانی که نشاندهنده تقسیم بندی اصلی وظایف در سازمان است، مورد بررسی قرار می گیرد. روشهای انجام کارها و نحوه گردش امور از طریق بررسی فرمها، گزارشها و پرونده های موجود مکتوب و به وسیله نمودار بیان می شود. امکانات مادی و معنوی سازمان در زمینه های تولیدی، خدماتی و اداری برآورد می گردد. حاصل این بررسی گزارشی است مستقل که برخوردی کارشناسانه و انتقادی با مسائل دارد و سازمان را چنان که هست تصویر می کند و نارساییها را آشکار می سازد و زمینه مناسبی در اختیار مدیریت قرار می دهد تا تشکیلات و روشها را مورد بازنگری قرار دهد. در این مرحله، مسئله باید بدقت شناخته و تعریف شود، یعنی ملاحظه شود کجای سیستم اطلاعات مدیریت دچار مشکل است و چرا کارایی و اثربخشی خود را از دست داده است. شناخت دقیق مسئله، مدیر را در تصمیم گیری مناسب برای حل مسئله یاری می دهد. پس از آن مدیر باید در مورد شیوه حل مسئله تصمیم بگیرد. یکی از راه حلها، آن گاه که سیستم اطلاعات مدیریت کارایی خود را از دست می دهد، عبارت است از طراحی یک سیستم جدید.

در مرحله دوم، یعنی مرحله یافتن راه حل های مختلف، مدیر باید بر تمایل خود برای حل سریع مسئله چیره شود و بگذارد کارشناسان طرق و شیوه های مختلف حل مسئله را جستجو کنند. کارشناسان در این مرحله باید مبنای طراحی سیستمهای اطلاعاتی مورد نظر را در یک یا چند حالت ممکن تعیین کنند و زمینه را برای انتخاب مبنای مطلوب توسط مدیر فراهم آورند. طراحی یک سیستم اطلاعات مدیریت تنها پس از پاسخ به این سؤال که چه اطلاعاتی مورد نیاز است، میسر و مفید فایده خواهد بود.

سازمان برای برآوردن اهداف معینی تشکیل شده است و مدیریت سازمان استراتژی و تاکتیکهای خاصی را برای نیل به اهداف انتخاب می کند و در این راه از اطلاعات به عنوان ابزاری موثر استفاده می کند. استراتژی انتخاب شده برای سازمان، بدین ترتیب عامل اصلی تعیین نیازهای اطلاعاتی است. یک شیوه موثر برای تعیین اطلاعات مورد نیاز، ترسیم «نمودار جریان اطلاعاتی مربوط به تصمیمات» است که طی آن یک تصمیم جریان

حرکت دوطرفه اطلاعات از منابع به سوی تصمیم و بالعکس نشان داده می شود. استفاده از این شیوه، نیازهای اطلاعاتی را متمایل به تصمیمات و گردش اطلاعات را تابع آنها می سازد و چنانچه برای هر تصمیم یک نمودار ترسیم شود، تصویر روشنی از نیازهای اطلاعاتی کل سازمان حاصل خواهد شد. این اقدام لازم است قبل از آنکه درباره سیستم اطلاعاتی، محتویات و یا استفاده کنندگان آن تصمیمی گرفته شود، انجام پذیرد.

در مرحله سوم یعنی مرحله ارزیابی و انتخاب راه حل مناسب، مدیر مبنای سیستمهای اطلاعاتی پیشنهاد شده توسط کارشناسان را ارزیابی می کند. مدیر در این ارزیابی باید دو معیار را مورد توجه قرار دهد:

- اول آنکه کدام پیشنهاد با توجه به اهداف و منابع سازمان بیشتر از سایر پیشنهادها با واقعیت انطباق دارد.
  - دوم آنکه هر پیشنهاد تا چه اندازه به حل مسئله کمک می کند.
- در انتخاب مبنای سیستم اطلاعاتی، مدیر نباید خود را درگیر جزئیات امر، از جمله تعیین مشخصات سیستمها کند. این نوع جزئیات در حیطه تخصص کارشناسان قرار می گیرد. اما توجه به نکات زیر حائز اهمیت است:

- سیستم اطلاعاتی مدیریت باید متناسب با حجم سرمایه گذاری در نظر گرفته شده دارای بازده مطلوب بوده و خواسته ها و انتظارات از پیش تعیین شده را پاسخگو باشد.
- سیستم باید مجموعه اطلاعات مورد نیاز سطوح مختلف مدیریت را در محدوده عملکرد خود قرار دهد و نباید تنها برای تأمین بخش، یا بخشهایی از نیازهای سازمان در نظر گرفته شود.
- داده های مورد نیاز برای سیستم مورد نظر باید از منابع اولیه فراهم شود. به مفهوم دیگر، زیرسیستمهای اطلاعاتی وظیفه جمع آوری داده ها را از منشاء داده ها و منابع وقوع به عهده دارند. به این ترتیب ارتباط مستقیم و پیوند منطقی بین سیستم اطلاعاتی و سایر سیستمهای موجود در سازمان برقرار می شود.
- استفاده از تکنولوژی مدرن در زمینه سخت افزارها و نرم افزارهای مورد نیاز، باید تنها

مُجربترین کادر طراحی سیستم

قوی ترین کادر پیاده سازی نرم افزار کامپیوتر

بهترین سیستم های کاربردی کامپیوتری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

مشارکت

با پیش از ۸ سال تجربه

طراحی و پیاده سازی انواع سیستمهای کاربردی کامپیوتری و دستی — مشاوره — ارائه انواع کامپیوتر و لوازم جانبی آن — آموزش اختصاصی کامپیوتر

سیستم نامرئی

آن روز آخر پاییزی سال ۷۰ را هیچوقت فراموش نمی‌کنم. «بنده» به دعوت یکی از بهترین دوستان قدیمی که در حال حاضر معاون مالی و اداری مدیرعامل یکی از بزرگترین گروه‌های صنعتی تولیدی در خاورمیانه است به دفتر او رفتم. تا نزدیکی دراصلی به استقبال آمده بود، پیش خودم گفتم بابا باز هم گلی به گونه جمال همین حسابدار جماعت؛ قدر زرزرگر شناسد قدر گوهر گوهری. آنقدر به «بنده» احترام گذاشت که سردی هوای بیرون در اندک مدتی فراموشم شد.

به دفترش وارد شدیم جای شما خالی، یک دفتر حدود نود مترمربعی با پنجره‌هایی به یک باغچه زیبا که آفتاب عالمتاب بعدازظهر به گرمی هرچه تمامتر از آن به داخل می‌تابید و بی اختیار آدم را به صندلی راحتی پشت به آفتاب فرامی‌خواند. چند نفر از مسؤولان فنی هم در گوشه دیگری جلسه داشتند. دوست «بنده» فرمودند تا یک نسکافه بنوشی من دوستان را دست به سرمی‌کنم. اگر دهانتان آب نمی‌افتد عرض کنم که بهترین قهوه‌ای بود که در چند سال اخیر نوشیده بودم.

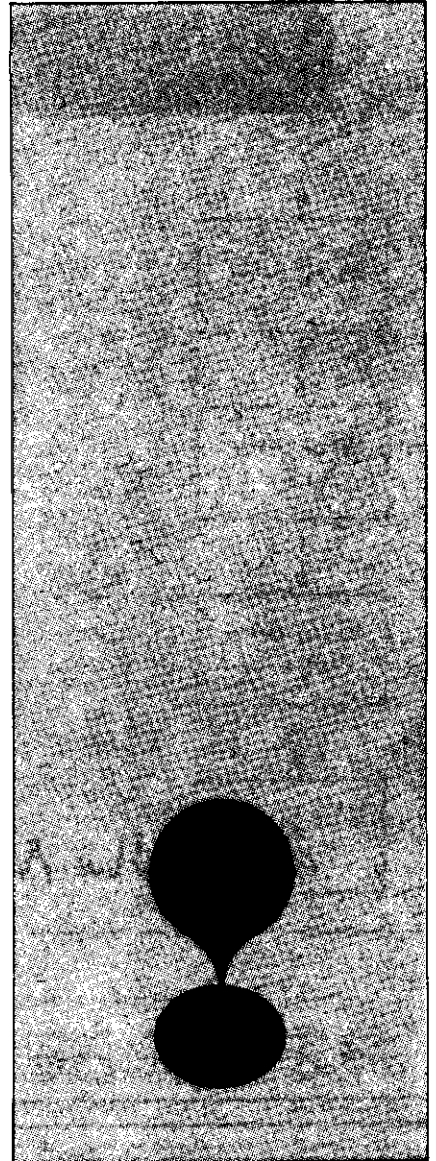
نمی‌دانم چه مدت طول کشید تا مسؤولان فنی رفتند و پس از احوالپرسی و تعارف‌های معمول به اصل قضیه رسیدیم. ولی می‌دانم که پس از گذشت مدتی از شروع بحث مثل برق گرفته‌ها شده بودم، اصل قضیه این بود که دوست قدیمی و حسابدار «بنده» خواستار کمک در بهبود سیستم‌های موجود بود.

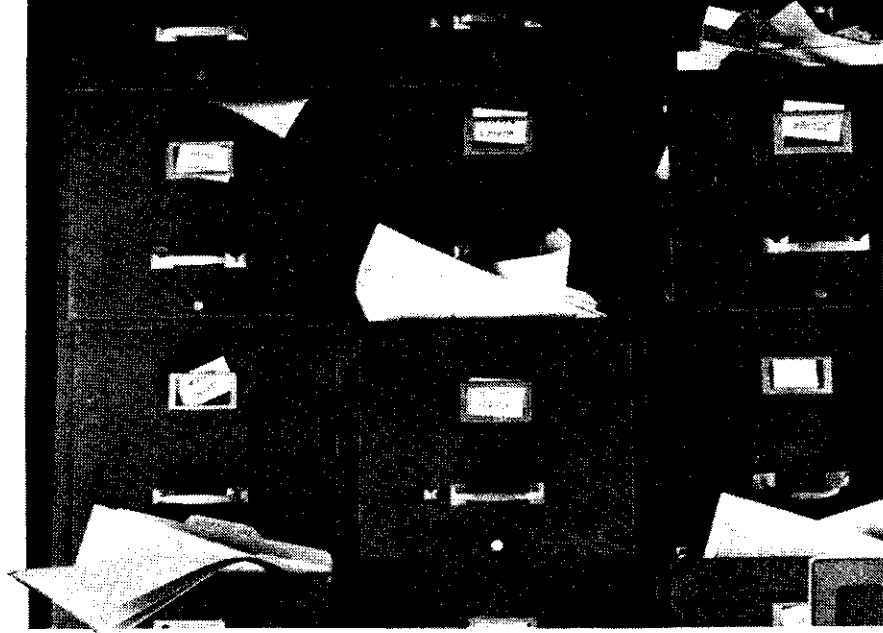
«بنده» پرسیدم: خوب چه سیستمی می‌خواهی، دستی باشد یا مکانیزه، کامپیوتر دارید یا ندارید، مالی می‌خواهید، یا صنعتی؟

دوست «بنده» گفت: بین ما سیستم بخصوصی نمی‌خواهیم، چون تقریباً تمام سیستم‌های لازم را داریم، آخرین مدلش را هم داریم، چیزی که ما می‌خواهیم سیستمی است که تضمین کند «ما همیشه از آخرین سیستم‌های کنترلی مدیریت بر کل امور مالی و فنی شرکت که بهتر از آن وجود ندارد، استفاده می‌کنیم». خلاصه گفت ما از همه جلوتریم و می‌خواهیم همین حالت را حفظ کنیم! و ادامه داد: ما یک سیستم نامرئی می‌خواهیم چون سیستم‌های دیگر از بس معلوم و مشخص بوده‌اند برای کارکنان عادی شده‌اند.

«بنده» گفتم: خودتان که می‌دانید کامپیوتر بهترین وسیله برای پیاده‌سازی بهترین سیستم‌ها است، خوب است شما هم کم‌کم سیستم‌های دستی را مکانیزه کنید!

گفت: کجای کاری داداش، ما برای حدود یکصد نفر کارمند، حدود دویست کامپیوتر داریم و خیلی هم راضی هستیم؛ از حسابداری گرفته تا امور اداری و فروش و خرید و حتی خیلی از دستگاه‌های تولیدی ما کامپیوتری است. هنوز مرکب کتاب موج سوم «الوین تافلر» خشک نشده بود ما نصف کارمندان را فرستادیم منزل، از همانجا با ترمینال‌های کامپیوتری، وظایف محوله را انجام می‌دهند و ضمناً به کارهای خانه هم می‌رسند!

گفتم: پس چرا در فروشگاههای زنجیره‌ای شما من کامپیوتر ندیده‌ام؟

گفت: خوب تو حتماً مدتهاست لباس و کفش ایتالیایی می‌پوشی که فروشگاههای ما را خوب و از نزدیک ندیده‌ای! همین الان اگر به یک فروشگاه مراجعه کنی و لباس یا کفش اندازه‌تو را نداشته باشند، با استفاده از ترمینال کامپیوتریشان، نزدیک‌ترین فروشگاهی را که از آن جنس مربوط در اختیار داشته باشد پیدا می‌کنند، سپس یا توبه آن مغازه می‌روی یا جنس را برای تو می‌آورند!

گفتم: پس حتماً سیستم حسابداری صنعتی می‌خواهید.

گفت: چند ماهی بیشتر نیست که سیستم حسابداری «درست بموقع» مطرح شده ولی ما همین الان داریم از آن استفاده می‌کنیم! منتها باز هم راضی نیستیم، چون می‌ترسیم نکند در این لحظه سیستم تازه‌تری در اروپا و آمریکا ابداع شده باشد!

گفتم: حتماً سیستم حسابداری لازم برای تهیه سریع صورتهای مالی تلفیقی گروه شرکتها را می‌خواهید!

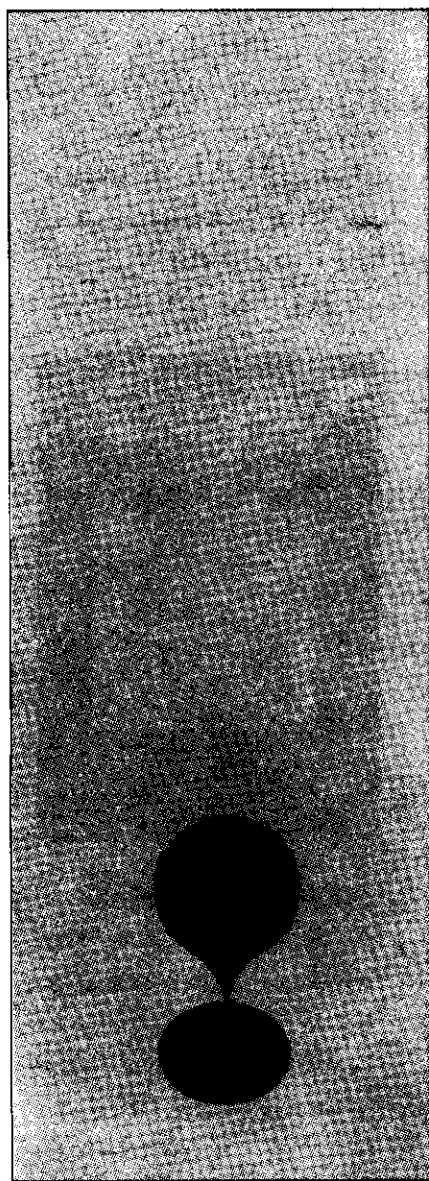
گفت: آخر جان من آنهم یک سیستم مرئی است! تازه آنرا هم که داریم. بعد از این حرف با فریاد و پشت سرهم گفتم: من سیستم نامرئی می‌خواهم، نامرئی، نامرئی!

آنقدر در بیان این خواسته سروصدا کرد که چرتم پاره شد. یکمرتبه به خودم آمدم، دیدم در گرمای مطبوع آفتاب پشت شیشه تقریباً خوابم برده بود. و مسؤولان فنی که هنوز در اتاق هستند به بحث برسریک نوع بارانی پلاستیکی بی رنگ (نامرئی) مشغولند. بعد هم از میان صحبتهايشان معلوم شد که هیچ سیستمی ندارند یا اگر دارند قدیمی است. چند تا سیستم مالی جلد کرده هم توی کتابخانه کنار میز ردیف شده بود! تازه صحبت از این بود که یک کامپیوتر بعنوان ماشین تحریر بخرند و یک آگهی هم در روزنامه بدهند و ۲۵ نفر از حسابدار صنعتی گرفته تا انباردار و غیره استخدام کنند. خلاصه دعوا بر سر ابتدائترین مسائل در یک گروه صنعتی بزرگ بود.

دوست «بنده» رو به «بنده» کردند و فرمودند: اگر نسکافه را تمام کرده‌اید بفرمایید سرمیز کم کم با بحثهای ما برای شروع امر سیستم دهی به کارها آشنا شوید برای همکاری آینده بسیار مهم است!

«بنده» توی دل گفتم، همین کارتان هم سیستم می‌خواهد! شما با توجه به حجم کارهایتان باید مناقصه بین المللی بدهید آنوقت «بنده» تک و تنها بدون مقررات و قانون و آیین‌نامه انضباطی و ناظر حرفه‌ای و غیره و غیره چکار برایتان می‌توانم انجام دهم؟ مگر از این دفترچه‌های جلد شده‌ی پر از نمودار و فرم، کم دارید؟ ولی خوب که فکر کردم دیدم نباید توی «ذوق» کسی زد. تا آخر جلسه هم بودم، چیزهایی هم گفتم، نه به موج سوم رسیدم و نه به «درست بموقع»!

“

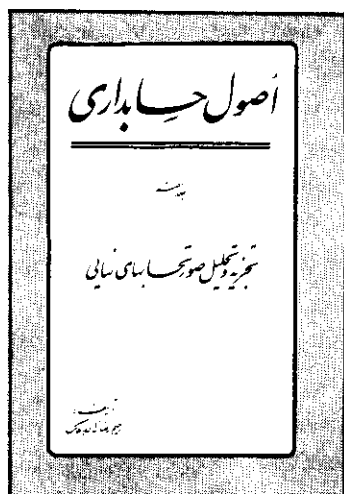

کتابهای تازه

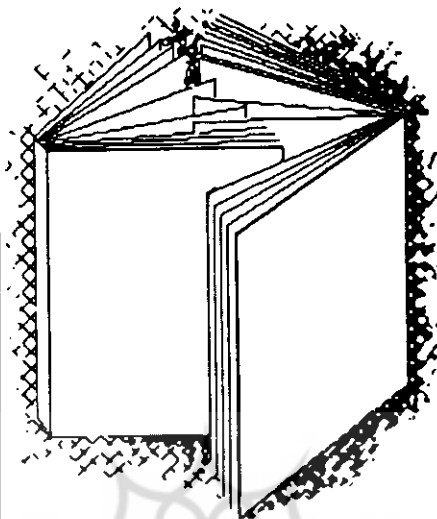
حسابداری طرح و تنظیم شده که به خوانندگان امکان می دهد تا آموخته های خود را درباره اصول و روشهای حسابداری به کار بندند و تمام امور حسابداری یک مؤسسه بازرگانی را انجام دهند.

اصول حسابداری (جلد

هفتم): تجزیه و تحلیل صورتحسابهای نهایی: رحیم رضازاده ملک، انتشارات اردیبهشت، چاپ اول ۱۳۷۰، ۳۹۹ صفحه، رحلی کتاب حاضر هفتمین جلد از یک دوره ده جلدی کتب حسابداری است

که مولف کمر همت جهت تألیف آن بسته است وی در مورد این کتاب می نویسد:

جلد نیز همچون اولی از نظر بختگی مطلب و به لحاظ آرایش و آراستگی ظاهر، کتابی است ممتاز و درخور توجه، نویسندگان پرکار و مسلط به موضوع با احاطه به ظرایف دانش و حرفه حسابداری کتابی شایسته تحسین پرداخته اند. کتاب دارای فصول ذیل است:

سیستمهای حسابداری
- حسابداری خرید و فروش کالا -
سیستم کنترل داخلی - دفاتر روزنامه
اختصاصی - دفاتر روزنامه
چندستونی و دفاتر ترکیبی.

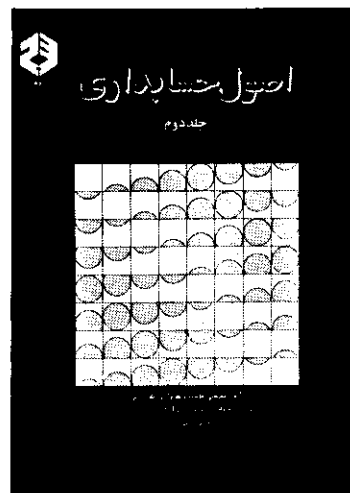
کتاب دارای فرهنگ اصطلاحات و نیز واژه نامه انگلیسی به فارسی و فهرست موضوعی است و در پایان هر فصل پرسشها و تمرینها و مسائل مربوط به همان فصل آمده است.

در پایان کتاب یک پروژه

اصول حسابداری

(جلد دوم)

مصطفی علیمدد و نظام الدین ملک آرابی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی، چاپ اول ۱۳۷۰، ۳۸۲ صفحه، رحلی

جلد اول این کتاب در سال ۱۳۶۷ منتشر شد که در همان سال در نشریه حسابداری به خوانندگان معرفی شد و اینک انتشار جلد دوم آن، به انتظار دارندگان جلد اول و چشم به راهان جلد دوم پایان خوشی داده است.

از آن نظر گفتیم «خوش» که این

کتابهای غیرحسابداری

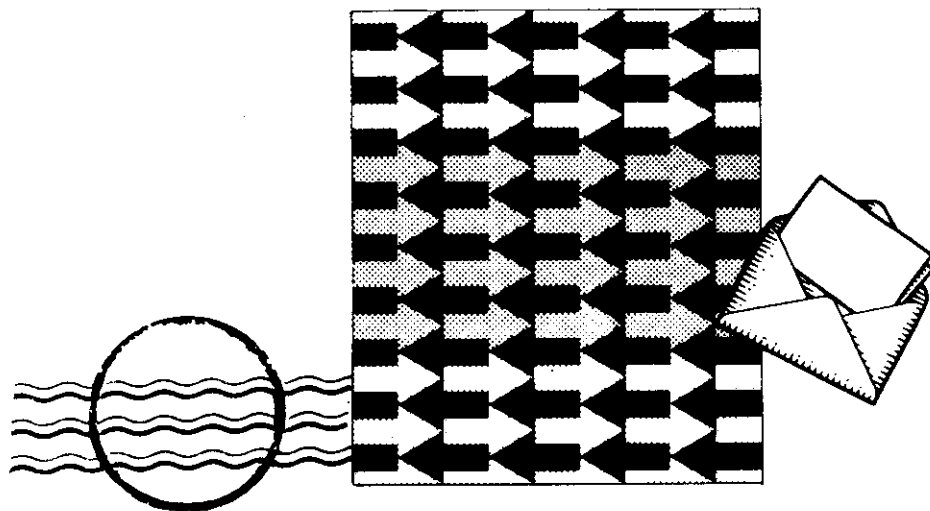
«خواننده با فراست انصاف خواهد داد که تاکنون تألیفی بدین وسعت و جامعیت درباره تجزیه و تحلیل صورت‌حسابهای نهایی در زبان فارسی هیئت وجود نیافته بوده است. از آنجا که قصد و غرض اصلی مولف تدوین تألیفی بوده است که در عمل کاربرد داشته و به عنوان یک کتاب مرجع مورد مراجعه قرار بگیرد، وسعت و بفرنجی موضوع مانع از آن نشد که تلاشی درخور در جهت تبیین شیوه‌های عملی و تجزیه و تحلیل نشود».

تقدیر از دید آوردگان کتابهای حسابداری و حسابرسی

امسال، در جریان گزینش کتابهای برگزیده نهمین دوره کتاب سال، هیئت داوران بدید آوردگان کتابهای «اصول حسابداری»، تألیف فس ونیس ونگر، ترجمه مهدی تقوی و ایرج نیک نژاد از انتشارات پیشبرد و «استفاده از تکنیکهای آماری در حسابرسی»، از انتشارات مرکز تحقیقات حسابداری و حسابرسی، تألیف آقای دکتر رضا شهابنگ را تشویق و از ایشان قدردانی کرد.

حسابدار نیز ضمن تبریک به مؤلفان و مترجمان نامبرده، توجه هیئت داوران به زمینه‌های یاد شده را به فال نیک می‌گیرد و امیدوار است که کوششهای جدیتری در جهت تشویق و ترغیب دانشورانی که در این راه می‌کوشند، به عمل آید.

نامه خوانندگان

حرفه حسابرسی در بخشهای دولتی، تعاونی و خصوصی

رتال جامع علوم انسانی

روزنامه ابرار مورخ ۱۳۷۰/۱۰/۱۲ در مورد لزوم تسریع در تصویب لایحه نظام دامپزشکی! می دانیم که قبلاً برای حرفه هائی مثل پزشکی، وکالت، مهندسی مشاور و حتی پرستاری، نظاماتی تهیه و تصویب شده است و اینک رئیس سازمان دامپزشکی کشور نیز خواستار تسریع در تصویب لایحه نظام دامپزشکی است و می گوید: بدون داشتن «قانون نظام دامپزشکی»، مبارزه جدی و کامل با امراض دامی امکان ندارد.

ضمن تبریک به اعضای شورای عالی که در شرایط حساس فعلی، مسؤولیت اداره انجمن و پیشبرد اهداف آنرا به عهده گرفته اند و آرزوی توفیق برای آنان، نظراتی در مورد «حرفه حسابرسی» ارائه می کنم، باشد که با همت والای اعضای محترم شورای عالی هر چه زودتر نتیجه مفیدی حاصل شود.

سه بریده روزنامه همراه این نامه ارسال می شود، اولی از روزنامه رسالت مورخ ۱۳۷۰/۱۰/۹ مربوط به سخنرانی رئیس سازمان برنامه و بودجه در مورد علل عدم موفقیت شرکت های دولتی (عقب ماندگی حسابها، عدم نظارت) دومی از روزنامه رسالت مورخ ۷۰/۱۰/۱۱ در مورد برنامه های وزیر جدید تعاون (از جمله کمک به ایجاد واحدهایی با هدف ارائه خدمات و مساعدتهای فنی، آموزشی، مالی حسابرسی، حقوقی و علمی به تعاونیها) و سومی از

از شورای عالی انجمن و از رئیس هیئت عامل و مدیرعامل سازمان حسابرسی می پرسم آیا حرفه حسابداری و حسابرسی نیازی به داشتن «نظام» ندارد؟ اگر نیاز دارد چرا تاکنون چنین نظامی تدوین و تصویب نشده است؟ اصلاً مسؤلیت نظامبخشی به حرفه با کدام دستگاه است؟ آیا فقط شرکتهای دولتی ملزم به انجام حسابرسی هستند یا حسابرسی باید به بخشهای تعاونی و خصوصی نیز گسترش یابد؟ چگونه و تحت کدام ضوابط؟ خلاصه تعلق برای پیشنهاد و تصویب نظام حرفه ای برای چیست؟

البته از گوشه و کنار مطالبی در مورد اینکه سازمانهایی (غیر از انجمن حسابداران خیره ایران و سازمان حسابرسی) مشغول تدوین نظامنامه حرفه حسابداری حسابرسی هستند شنیده می شود و این معلوم است وقتی نیازی به تدوین نظامی باشد دست اندرکاران اصلی دولتی و خصوصی آن اقدامی نکنند، نهایتاً سازمانی که هر چند وظیفه اصلی هم نباشد، متولی قضیه خواهد شد.

امیدوارم مطالب فوق که از حس دلسوزی سرچشمه می گیرد، در اولیای امور مؤثر افتد و هر چه زودتر برای تدوین نظام حرفه ای حسابداری و حسابرسی، تدبیری اندیشیده شود. ●

ایرج نجفیان

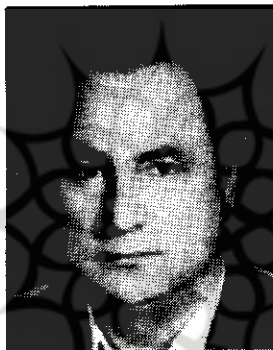
اخبار انجمن

تغییرات حسابداران مستقل

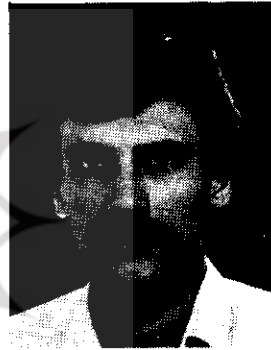
● نام آقای حسن خدایی از دی ماه ۱۳۷۰ در فهرست حسابداران مستقل قرار گرفت. توضیح اینکه ایشان از اولین گروه حسابداران مستقل بودند و از چندین پیش عملاً به کار حرفه‌ای مستقل اشتغال یافته‌اند.

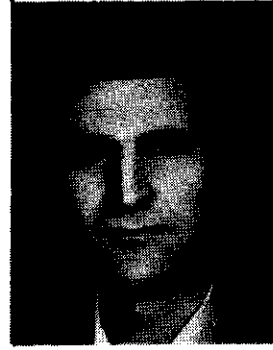
اسامی اعضای جدید انجمن با سوابق تحصیلی و محل کار آنان به شرح زیر در اختیار «حسابدار» قرار گرفته است. طبق اعلام دبیرخانه، با محاسبه این تعداد، شمار اعضای انجمن در پایان دی ماه ۱۳۷۰ به ۶۳۷ نفر افزایش یافته است.

علی اصغراحمدپورا حدیان
فوق لیسانس
دفتر حسابرسی شخصی

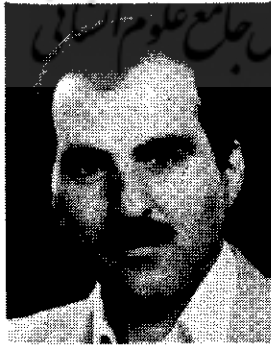
سیامک فتحی دهکردی
لیسانس
مؤسسه حسابرسی بهمند

احمد عراقی
فوق لیسانس
مؤسسه حسابرسی مشیرخراسان

پریوش میرزائی
لیسانس
شرکت ایران هواسازان

هنریک الهوردیان
لیسانس
سازمان حسابرسی

داریوش قائمی
لیسانس
سندیکای شرکتهای
ساختمانی

عباس خانابائی
لیسانس
سندیکای شرکتهای
ساختمانی

تشکیل جلسات مجامع عمومی

سال بعد)

- ۱- هوشنگ خستوتی رییس
  - ۲- غلامرضا سلامی نایب رییس
  - ۳- مجید میراسکندری دبیر
  - ۴- اصغر هشی
  - ۵- اصغر طهروی
  - ۶- پرویز گلستانی
  - ۷- پرویز صادقی خزانه دار
  - ۸- محمد شلیله
  - ۹- سیاوش سهیلی
  - اعضای علی البدل شورای عالی:
  - ۱۰- عباس اسرار حقیقی
  - ۱۱- منصور شمس احمدی
  - ۱۲- حسین موشانی
- بازرس اصلی: حسن خدائی
بازرس علی البدل: مرتضی حجازی
- تغییراتی در شرایط بازرس انجمن (بازرس انجمن از این پس الزاماً باید حسابدار مستقل باشد)
- ۲- در جلسه مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده نیز:
- گزارش شورای عالی و بازرس انجمن در مورد عملکرد سال ۱۳۶۹ به تصویب رسید.
  - آیین نامه انتخابات شورای عالی بس از اصلاح تصویب شد.
- روزنامه کیهان به عنوان روزنامه کثیرالانتشار تعیین شد.
- حق عضویت سالیانه کلیه حسابداران مستقل از اول سال ۱۳۷۱ به مبلغ ۶۰,۰۰۰ ریال تعیین شد.
- اعضای اصلی و علی البدل شورای عالی و بازرس اصلی و علی البدل انجمن نیز به شرح زیر انتخاب شدند:

همان طور که در شماره پیش اعلام شد در تاریخ ۱۳۷۰/۸/۲۸ جلسات مجامع عمومی انجمن تشکیل و این تصمیمها گرفته شد:

۱- در جلسه مجمع عمومی فوق العاده اساسنامه انجمن اصلاح شد. عمده اصلاحات به شرح زیر است:

- اضافه کردن چند مورد به اهداف انجمن از جمله «وضع اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی برای اعضا با رعایت قوانین جاری»

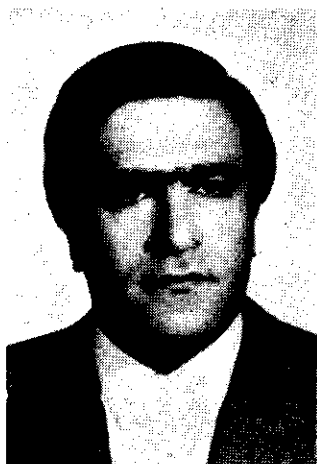
- پذیرفتن عضو افتخاری (شخصیتهای علمی و حرفه ای که به شکلی در اعتلا و گسترش حرفه حسابداری و حسابرسی مؤثر بوده اند) و عضو کارآموز (دانشجویان رشته حسابداری دانشگاهها و مراکز آموزش عالی که در مؤسسات حسابرسی عضو انجمن به کار حرفه ای اشتغال دارند).

- افزایش تعداد اعضای شورای عالی از ۷ به ۹ نفر

- تغییراتی در کمیته های انجمن.

- تغییر سال مالی انجمن (مهر سال تا شهریور

اصغر هاشمی

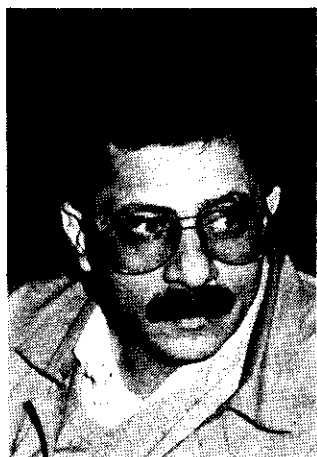
مجید میراسکندری

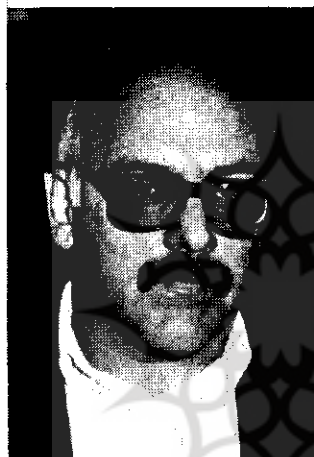
غلامرضا سلامی

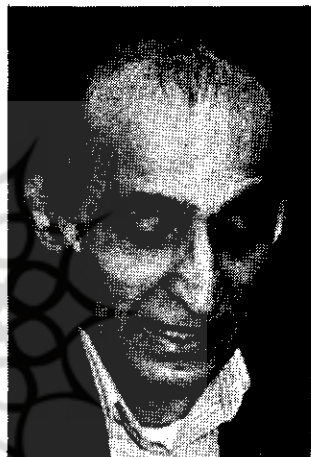
هوشنگ خستوئی

محمد شلیله

پرویز صادقی

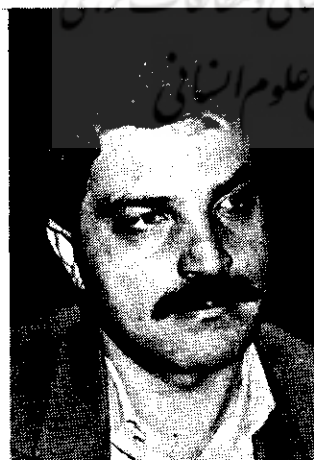
پرویز گلستانی

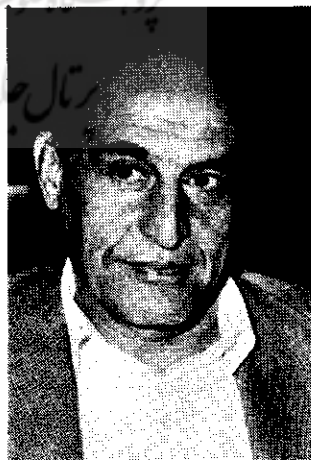
اصغر طهوری

حسین موشانی

منصور شمس احمدی

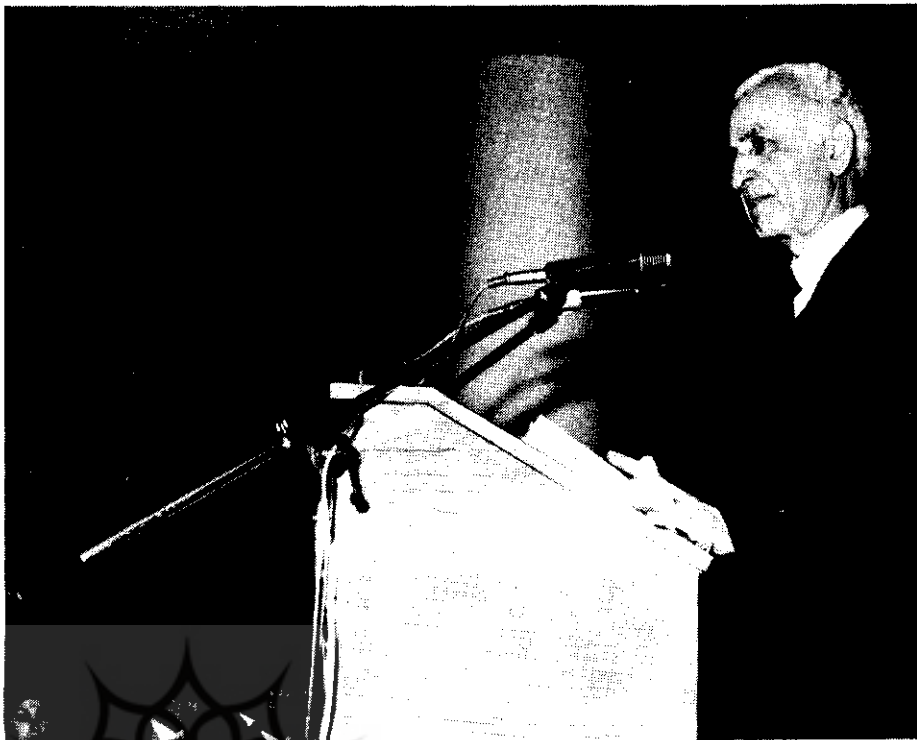

عباس اسرار حقیقی

سیاوش سهیلی

یادنامه استاد دانشپور

سال ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۵، همزمان با همکاری با سازمان برنامه، عضو هیئت مدیره شرکت سهامی بخش کود شیمیایی نیز بود.

دانشپور در سرتاسر دوران فعالیت در مشاغل مدیریت و مانند آن، در دانشکده حسابداری شرکت نفت و دبیرستان البرز تدریس می‌کرد. وی، در همه این احوال در قلمرو تألیف علمی و همکاری با مطبوعات نیز فعالیت داشت. مقالات متعددی از او در نشریات آن روزها به چاپ رسید. و سخنرانی‌هایی نیز در رادیو ایران ایراد کرد که مجموعاً زمینه‌های مختلفی مانند پول و بانک، اقتصاد و مسایل سیاسی را در بر می‌گرفت. او در سال ۱۳۳۱ در سفر ۲۶ روزه نخست وزیر وقت - دکتر محمد مصدق - و هیئت همراه به لاهه برای شرکت در جلسات دیوان بین‌المللی و دفاع از حقوق ایران در جریان نهضت ملی شدن نفت - به عنوان وابسته مطبوعاتی و سخنگو، هیئت را همراهی می‌کرد.

عبدالحسین دانشپور، در کنار کلیه فعالیت‌های پیشگفته گاه اوقات فراغت خود را با نقاشی می‌گذراند و شاید از این راه می‌خواست تحقق آرزوهای خود را که در عرصه عمل واقعیت با دشواری مواجه بود، بر پرده نقاشی متجلی سازد. جامعه دوستی، استقلال شخصیت و ثبات رأی و نظر و عشق وافر به پیشرفت و توسعه اجتماعی - اقتصادی ایران از ویژگی‌های بارز استاد بود. چندانکه در همه مسئولیت‌ها نقش‌هایی که در جامعه داشت به این آرمان درخور ستایش وفادار ماند. درستکاری و صداقت کم نظیر او نیز چهره‌ای در یاد ماندنی از وی برجای گذاشت.

استاد عبدالحسین دانشپور در دوم بهمن ماه ۱۳۷۰ از این جهان رخت بریست.

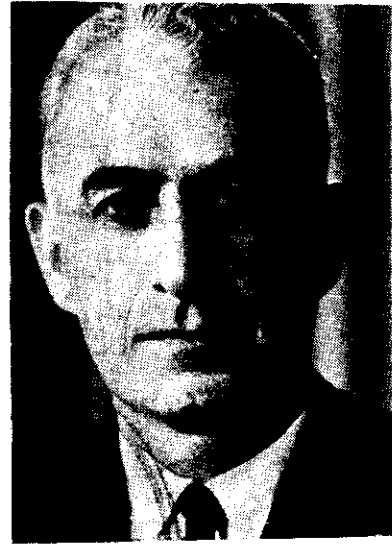
دامنه تأثیر شخصیت اجتماعی دانشپور چنان گسترده است که پس از مرگش مطالعه زندگی او آموزه‌های ارزنده‌ای فراراه شاگردان وی و همه کسانی که به استقلال و پیشرفت جامعه خویش می‌اندیشند، می‌نهد. ●

عبدالحسین عبدی دانشپور در سال ۱۲۸۹ در تهران متولد شد. تحصیلات ابتدایی را در مدرسه کمالیه و تحصیلات دبیرستانی را در دبیرستان ثروت تهران به پایان رسانید و در پی موفقیت در امتحانات اعزام دانشجویه خارج از کشور، برای ادامه تحصیل روانه انگلستان شد و در رشته تجارت از دانشگاه لیورپول (Liverpool) لیسانس گرفت. سپس در همانجا تحصیل را ادامه داد و با ارائه رساله خود، با عنوان «نظام بانکی در ایران» (Banking System In Iran) به دریافت درجه فوق لیسانس در رشته اقتصاد و علوم بانکی نایل شد. اما، به دلیل آن که در رساله خود به تجزیه و تحلیل عملکرد استعماری دولت انگلستان در بانک شاهنشاهی ایران پرداخته بود، با ورود او به دوره دکتری موافقت نشد. چه دانشپور نیز حاضر به قبول نظریات مقامات دانشگاه مربوط نبود.

پس از بازگشت به ایران و همکاری با بانک ملی ایران، برای مدتی کوتاه در سال ۱۳۲۱ در وزارت دارایی به کار مشغول شد. او در دوران خدمت خود در وزارتخانه یاد شده، که تا سال ۱۳۲۸ ادامه یافت، عهده دار مشاغلی مانند ریاست اداره کل درآمدهای داخلی، اداره امور عمومی، اداره آمار و بررس‌های مالی و بازرسی و بزرگ‌ترین وزارت دارایی در بانک کشاورزی بود. مدتی به عضویت هیئت مدیره شرکت سهامی بیمه ایران منصوب شد و مدتی نیز ریاست این شرکت را برعهده گرفت. در سال ۱۳۲۸ از وزارت دارایی به سازمان برنامه منتقل شد و کار خود را در این سازمان با عنوان حسابرس و بازرسی سازمان سد کرج آغاز کرد؛ همچنین با سمت ناظر مالی سازمان برنامه در شهر صنعتی کرج فعالیت داشت.

دانشپور در اوایل سال ۱۳۳۲ به عنوان بازرسی دولت در بانک ملی ایران منصوب شد و پس از کودتای ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ از طرف وزارت دارایی منتظر خدمت شد و پس از این تا مدت‌ها برای تأمین نیازهای مالی خود به تدریس زبان انگلیسی پرداخت.

در سال ۱۳۳۹ مدیر کل امور مالی سازمان برنامه شد و تا سال ۱۳۵۴ که به افتخار بازنشستگی نایل شد سمت‌های متعددی را در این سازمان برعهده گرفت و از

ستایشنامه یکی از شاگردان استاد دانشپور

محمد جواد صفار سفلائی

«استاد عبدالحسین دانشپور معلمی
دلسوز بلکه انسانی شایسته احترام و
تحسین بود و زندگی او می‌تواند راهنمای
زندگی ما شاگردانش نیز باشد. سالهای
متمادی تصدی مسئولیتهای سنگین،
تألیف و ترجمه نزدیک به ۲۰ کتاب و
بسیاری مقاله، سالها تدریس و پژوهش
هزاران دانشجو حاصل تلاش بی‌وقفه
اوست. که نگارنده را بر آن داشت تا
به عنوان کمترین شاگرد استاد در حد
بضاعت خویش در گرامیداشت او
بکوشد.»

● «خداوند وجود دارد»^۱ اما «ما همه روزی خواهیم مرد، زیرا بشر فناپذیر
است»^۲. ولی یادگارهای پرارزش استاد، نام و یاد او را در نزد همه زنده نگهداشته
است. «او مردی است که همه او را محترم می‌شمارند»^۳. یادگارهای استاد،
کتابها و دانشجویان خوب او هستند و اینها زوال ناپذیرند، چه علم زوال نمی‌یابد و
میراثی است که همواره فزونی می‌گیرد و از نسلی به نسل بعد منتقل می‌شود.
حساسیتهای استاد به تمامی حساسیتهای یک معلم و یک انسان جدی و متعهد
است. درباره نسلی که می‌پرورد چنین ابراز عاطفه می‌کرد که «چقدر این بچه‌ها
دوست داشتنی هستند»^۴، و برخوردش به گونه‌ای بود که در دانشجویانش این
بندار را ایجاد کند که «من برای آن تحصیل نمی‌کنم که می‌خواهم دارای زندگی
مرفه و سعادت‌مند باشم، بلکه برای آنکه می‌خواهم به میهن خود خدمت کنم»^۵.
عشق به میهن و جامعه حرف اول و ایمان راسخ قطعنامه حیات اوست. این عشق
زمانی که او در دادگاه لاهه مترجم مرحوم دکتر مصدق است به وی تحرک و نیرو
می‌بخشد و آنگاه که در کلاس واقعه طیس را موشکافانه و با شگفتی تحلیل
می‌کند و می‌گوید «به نظر من جزدست خدا عاملی برای شکست امریکاییها وجود
نداشته است»، بیانگر اعتقادات صادقانه اوست. قلب او برای جامعه و میهنش
می‌تپد و این شوق و انگیزه را در همه جا نشان می‌داد و گویا تر از همه آنجا که
هدف تعلیمات خود در زبان انگلیسی را «تقدیم به آنها بیکه زبان بیگانه را برای
مبارزه علیه بیگانه و بیگانه‌پرستی می‌آموزند»^۶ می‌دانست. بسیار نکته سنج،
زیرک و حاضر جواب بود و این خصوصیات را در آثار خود با قدرت تمام نمایش
می‌داد. او مدت درازی در دانشکده حسابداری و علوم مالی شرکت ملی نفت
ایران تدریس می‌کرد اما با قشرهای عادی و ساده مردم هم گفتگو داشت. و این دو
جنبه به او آموخته بود که روشن و گویا سخن بگوید و بنویسد. بنابراین با توجه به
انواع مخاطبان عام و خاصش، عبارات روشن‌تر در کتابها و بخصوص کتاب درس
انگلیسی اش موج می‌زند. به مخاطبان عام خود چنین می‌گفت: «ما برای آنکه
خود را در مقابل بیگانگان حفظ کنیم باید بکوشیم نیرومند و متحد شویم»^۷،
«عقیده من این است که برای ایجاد یک جامعه مترقی و پیشرو، مردم را باید به
حقوق طبیعی و مدنی و اجتماعی آنها آشنا ساخت»^۸ و «شخص درستکار همیشه
مورد احترام است»^۹ و به مخاطبان خاص این گونه پیام می‌داد «ما نباید تسلیم
وسوسه شویم»^{۱۰} و «برای هر ماده‌ای در قرارداد، معنای نهفته‌ای وجود دارد»^{۱۱}
استاد خوب شروع کرد و مصداق کاملی از کلام خویش شد که «کاری خوب
شروع شده به نیمه رسیده است»^{۱۲} و خوب راه را به مقصد رسانید. او در میان
ماست و صدای رسای او که هیچگاه فراموش شدنی نیست در گوشمان طنین انداز
است که «کاش مرغی بودم و می‌توانستم به آسمان پرواز کنم»^{۱۳}. براستی پرواز
بلندی داشت. «خدایش بیامرز»^{۱۴} ●

۱ تا ۱۴. عیناً از کتاب اصول و قواعد انگلیسی استاد استخراج شده است.

نامی معتبر در صنایع الکترونیک صنعتی

صفر ثانیه واقعی

U.P.S.

برق اضطراری بدون قطع

U. P. S. , S. P. S. تا ۵ کیلو وات

با گارانتی - سرویس و خدمات بعد از فروش مورد تأیید اکثر مراکز کامپیوتری و کلیه خدمات ماشینی (فاکس - تلکس - تایپ ماشینهای حساب، مرکز تلفن، مصارف خانگی و روشنایی و...)

دفتر مرکزی: تهران - خیابان آزادی - روبروی دانشکده دامپزشکی
ساختمان ۲۲۰ طبقه اول پلاک ۶ تلفن ۹۳۹۹۰۵

دایا سیستم

نماینده رسمی در ایران

Business Partner

IBM PS/1

IBM PS/2

PERSONAL COMPUTER

۲۲۴۴۳ تلکس

۲۱۳۷۸ تلکس

۲۱۲۹۸ تلکس

نمایشگاه: خیابان ولیعصر، نبش میرداماد مجتمع تجاری اسکان - نمایشگاه دائمی آی. بی. ام
تلفن ۸۰۸۹۰۲۱ و ۸۰۸۹۰۱۲ و ۸۰۹۹۰۱۰ فاکس ۴۷۷۴۴۴۱

بازاریابی و فروش تلفن ۸۲۹۲۲۴ و ۸۲۷۵۸۶۵۸ فاکس ۸۲۸۴۸۷

دفتر مرکزی تلفن ۸۵۴۴۶۳ و ۸۵۰۵۰۴ فاکس ۸۵۲۴۹۶

شعبه اصفهان ۷۹۸۸۸ شعبه شیراز ۳۹۷۰۶

آگهی ثبت نام دوره عالی حسابداری و دوره تکمیلی حسابداری

سومین دوره عالی حسابداری و مدیریت مالی (مخصوص لیسانسیه ها) و سومین دوره تکمیلی، حسابداری و امور مالی (مخصوص دیپلمه ها) اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران با همکاری انجمن حسابداران خبره ایران بشرح زیر تشکیل می شود.

ب: دوره تکمیلی حسابداری و امور مالی

- حسابداری مالی
- مباحثی از حسابداری مالی تکمیلی
- حسابداری صنعتی
- مدیریت مالی و بودجه
- حسابرسی
- قانون مالیاتهای مستقیم
- قانون تجارت
- آشنایی با کامپیوتر

الف: دوره عالی حسابداری و مدیریت مالی

- کاربرد استانداردهای حسابداری
- حسابداری مالی
- حسابداری مدیریت
- مدیریت مالی
- حسابرسی
- قانون مالیاتهای مستقیم
- قانون تجارت
- آشنایی با کامپیوتر

حداقل دیپلم متوسطه و داشتن ۵ سال سابقه کار مفید در حسابداری و یا حسابرسی

حداقل لیسانس حسابداری و یا رشته های مرتبط و سه سال سابقه کار حسابداری یا حسابرسی

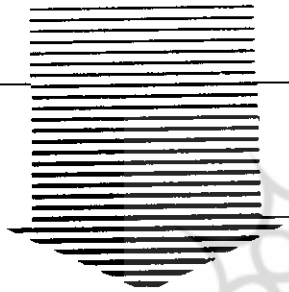
شرایط شرکت کنندگان:

مدت آموزشی هر یک از دوره ها ۲۶۰ ساعت و ساعات آموزش روزهای پنجشنبه از ساعت ۸ الی ۱۳ علاقمندان می توانند برای ثبت نام تا تاریخ ۱۳۷۱/۲/۱۵ به اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران واقع در خیابان طالقانی شماره ۲۵۴ بین خیابان فرصت و دکتر مفتاح مراجعه نمایند. برای کسب اطلاعات بیشتر با تلفن: ۸۳۸۳۲۴ تماس حاصل نمایند.

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

امتحانات سراسری انجمن حسابداران خبره آمریکا

● در شماره پیشین خبر دادیم که از این شماره متن انگلیسی دنباله سؤالات CPA را چاپ خواهیم کرد. اما با توجه به اینکه به نظر عده‌ای از دوستان و همکاران این روش، مناسب و مفید نیست، تا زمان دستیابی به متن ترجمه شده بقیه سؤالات، علاقه‌مندان می‌توانند برای بدست آوردن متن انگلیسی با دفتر مجله تماس حاصل نمایند ●

قسمت چهارم
حسابداری مرحله دوم

دنباله : فنون و فرایند

● ارزیابی نتایج اجرا و انجام اصلاحات مناسب.

اما آنچه موفقیت این مرحله را تضمین می‌کند حضور جدی مدیر در فرایند استقرار سیستمهاست. وی باید نسبت به تصمیم خود درباره دگرگونی سیستم با اعتماد و قاطعیت تمام عمل کند و بدون تردید و دودلی همه اقدامات ممکن برای برخورد با بروز احتمالی تبعات ناموزون را به عمل آورد. وی باید این شعار را به خاطر داشته باشد که:
سیستم اطلاعاتی آنگاه موثر است که به عمل درآید! ●

● مقاومت کارکنان در مقابل تغییر
● افزایش حجم کار و کاهش کارایی
● تداخل وظایف.

تدبیرهای معین و مشخصی وجود دارد که کاربرد آنها مشکلات فوق را پیشگیری و یا در صورت وقوع مرتفع می‌سازد. مهمترین این تدبیرها عبارتند از:

● تدارک تجهیزات و تسهیلات، ایجاد انگیزه، به کارگیری روشهای تشویقی
● آموزش کاربران، استفاده کنندگان و مدیران
● برنامه‌ریزی و هماهنگی مراحل اجرا

پس از حصول اطمینان از وجود شرایط لازم برای ایجاد سیستمهای اطلاعاتی صورت پذیرد. در چنین صورتی استراتژی اطلاعاتی مقدم بر تکنولوژی به کار گرفته می‌شود.

در مرحله چهارم یعنی مرحله اجراء، سیستمهای اطلاعاتی طراحی شده به اجرا گذاشته می‌شود. اما پیش از آن ضروری است، زمینه‌های لازم فراهم شود. در اجرای یک سیستم و در دوران انتقال از سیستم قدیم به جدید حداقل سه مشکل عمده وجود دارد: